

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL

A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA

Pénzügyi szektorral kapcsolatos kutatásokra

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) és a GVH Versenykultúra Központja (VKK) pályázatot hirdet az alább részletezett három – pénzügyi szektort érintő – kutatási témában.

Az **A./ és B./ pontok alatt szereplő pályázati felhívások** nem képezik a részét a GVH Versenykultúra Központjának munkatervéhez kapcsolódóan 2006 folyamán kiírt, majd 2007. január 1-jével módosított kutatási pályázatoknak,¹ így a pályázat során nem az azokban meghirdetett, hanem az alább meghatározott pályázati feltételek szerint kell eljárni.

A **C./ pontban foglalt pályázati felhívás** a GVH VKK által VKK/4/2006. sz. meghirdetett kutatási pályázatok kiegészítésének minősül, így ezzel a témával kapcsolatban az alábbiakban kizárólag a téma leírása került elhelyezésre, a pályázati feltételeket és a benyújtáshoz szükséges pályázati dokumentációt a VKK kiírása tartalmazza.

1. Általános tudnivalók

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) évek óta kiemelt célkitűzésnek tekinti a pénzügyi szektorok működésének alaposabb megismerését, és a verseny alakulására kiható piaci jelenségek azonosítását, amely a 2004 folyamán a lakáscélú jelzáloghitelezés, majd a 2007. február 7-én a bankváltás vizsgálatára indult ágazati vizsgálatok mellett intenzív versenyfelügyeleti és versenypártolási munkában is megnyilvánult. A feltárt jelenségeknek ugyanis csak egy része kezelhető a versenytörvénnyel, más részük olyan folyamatokra hívja fel a figyelmet, amely más szerv eljárásában vagy szabályozási úton lehet orvosolható, ez utóbbi esetekben a GVH a rendelkezésére álló versenypártolási eszközökkel tud élni. Mind a versenyfelügyeleti, mind a szabályozási kezdeményezéseknek előfeltétele ugyanakkor az azt megalapozó piackutatások lefolytatása. Az előbbieket mellett a GVH a versenykultúra fejlesztése érdekében a szektorral kapcsolatos elméleti és empirikus – versenyjogi, versenypolitikai – ismeretek gyarapodásához, javulásához és finomodásához is hozzá kíván járulni olyan kutatásokkal, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül a GVH folyamatban lévő vagy előkészítés alatt álló versenyfelügyeleti, versenypártolási munkájához.

2. A pályázat tárgya

A./ A csoportos beszédési megbízások pénzforgalomban betöltött szerepének versenyszempontú kérdéseivel kapcsolatos kutatás

A pályázati felhívás alapvető célja egy olyan tanulmány létrejötte, amely a nemzetközi tapasztalatok és a magyarországi helyzet alapján áttekinti a csoportos beszédési megbízások pénzforgalomban betöltött szerepének versenyszempontú kérdéseit.

A csoportos beszédési megbízások a lakossági banki szolgáltatások egyik fontos elemét képezik. Bankváltás esetén, amennyiben az ügyfél folyószámláját új pénzügyi szolgáltatónál kívánja tovább vezetni, a csoportos beszédési megbízások „átvitele”, jelentős (ügyintézési, utánajárási költségekben jelentkező) visszatartó erőt jelenthet a fogyasztók számára.

¹ VKK/4/2006.

A csoportos beszédési megbízások minél egyszerűbb átvitele érdekében célszerű áttekinteni a kérdés szabályozásának nemzetközi tapasztalatait, mind az iparági önszabályozó megoldásokat, mind az esetleges szabályozói, vagy versenyhatósági beavatkozásokat.

A magyarországi helyzet esetében versenyszempontból érdekes lehet, hogy mennyiben alkalmazhatók a nemzetközi tapasztalatok a magyar helyzetre, illetve milyen alternatív megoldások képzelhetők el a csoportos beszédési megbízások átírásának felgyorsítására. (a bankok közti átírás meggyorsítása, illetve az elszámolóház bevonásával alkalmazott központi felhatalmazási rendszer működtetése. A helyes válaszok kialakításához célszerűnek tűnik a csoportos beszédési megbízások átvitelekor felmerülő elhúzóódó időszak létét okozó tényezők beazonosítása (pl.: pénzügyi üzem lassú működésében lévő tényezők, szolgáltatók és egyéb kedvezményezettek lassú működése, standardizálás és kompatibilitás hiány stb.).

Versenyszempontból ugyancsak érdekes lehet, hogy milyen szerepet játszanak általában a csoportos beszédési megbízások a pénzügyi közvetítés során, illetve ehhez milyen jóléti hatások kapcsolódnak. Célszerű lenne felmérni és értékelni, hogy milyen költségek és hasznok társulnak a csoportos beszédési megbízások használatához, illetve ezek hogyan viszonyulnak létező és potenciális alternatív fizetési módok költségeihez.

A versenyszempontú problémák beazonosítása mellett érdemes megvizsgálni, hogy milyen szabályozási formában és szinten lenne a legcélszerűbb kezelni a kérdést, illetve milyen jóléti hatásokkal járna egy megújított rendszer.

A témának a bankváltás kérdésköréhez való szoros kapcsolódása miatt a kutatás eredményei a GVH folyamatban lévő ágazati vizsgálatában is felhasználásra kerülhetnek, azonban a hivatal emellett is biztosítani kívánja az eredmények nyilvánosságát.

Pályázati feltételek:

A nyertes ajánlattevő feladata lesz a GVH-val konzultálva a kutatás lebonyolítása, valamint az annak eredményeként megszerzett adatok rendszerezése, összegzése, az adatok táblázatos formában történő átadása, ezek alapján egy Word formátumú elemző tanulmány összeállítása és ismertetése, szóbeli prezentálása.

Mind a piackutatás lehetséges irányait, a kutatásban feltárandó kérdések körét a pályázónak kell ajánlatában definiálnia, a kutatás módszertanához hasonlóan, arra vonatkozóan a GVH konkrét iránymutatást nem kíván adni, de a benyújtott ajánlatok alapján konzultációt kezdeményezhet a pályázókkal. A pályázónak ajánlatában a vizsgálat részletes módszertanát (mekkora mintát érdemes vizsgálni, milyen formában, ahol indokolt egyéni módszertani megoldások részletes kidolgozásával) olyan módon kell kidolgoznia, hogy a vizsgálatot a lehető leghatékonyabban, legrövidebb idő alatt lehessen lefolytatni.

Az ajánlatnak emellett tartalmaznia kell a piackutatás ütemezését, elkészültének vállalt határidejét, árát, a témában releváns referenciák feltüntetését is.

A pályázattal kapcsolatos **további felvilágosítást** a GVH-tól a 472-8959 telefonszámon Kováts Surdtól lehet kérni.

A pályázatot **postai úton** kell benyújtani, a Gazdasági Versenyhivatal címére (1245 Budapest 5., Pf. 1036.). A borítékon fel kell tüntetni a pályázat címét („A csoportos beszédési megbízások pénzforgalomban betöltött szerepének versenyszempontú kérdéseivel kapcsolatos kutatás”).

A pályázat **beadásának határideje** 2007. március 1. (postai bélyegző szerint).

A pályázatok **elbírálását** a GVH munkatársai végzik, akik szükség esetén szóbeli konzultáció keretében tisztázzák a pályázókkal a felmerülő kérdéseket. A pályázatok elbírálására 2007. március 19-ig kerül sor. A pályázat eredményéről a GVH írásban értesíti a pályázót.

B./ A banki tranzakciós díjak vizsgálata

Számos piaci jelzés mutat arra, hogy a magyarországi bankszektor szereplői által alkalmazott tranzakciós díjak sok esetben a versenyszintű díjak felett kerülnek meghatározásra. A verseny minél hatásosabb érvényesülése érdekében célszerű lenne feltárni, hogy a mai magyar bankpiacon milyen árazási modellek érvényesülnek, melyek azok a termékek, amelyek esetében a bankok oldalán jelentős piaci hatalom figyelhető meg, illetve azt egy esetleges szabályozói, illetve versenypolitikai beavatkozás hogyan vizsgálhatná, esetlegesen változtathatná meg.

Egy, a működőképes verseny feltételei szerint funkcionáló piacon a szereplők viszonylag kevés befolyással bírnak az árak alakulására, azokat nem a piaci szereplők döntései, hanem a kereslet-kínálat törvényszerűségei határozzák meg. Érdemes lenne feltárni, hogy a magyar bankpiacon megfigyelhető-e, hogy akár egy, akár több piaci szereplőnek olyan piaci hatalma van, amely alkalmas az árak befolyásolására, illetve azonosítható-e olyan bank (vagy bankok csoportja), aki(k) – akár bizonyos termékek esetében – árvezető szerepet töltenek be egy vezető-követő típusú modellben.

Az általános árazási módszerek kialakítása mellett fontos lenne azoknak a termékeknek, termékcsoportoknak a beazonosítása, amelyek esetében a bankok különösen nagy piaci hatalommal rendelkeznek, ahol leginkább képesek a piac törvényszerűségeitől függetlenül viselkedni.

Az egyes termékek esetében a nyilvánosan hozzáférhető adatok köre meglehetősen korlátozott lehet, ennek megfelelően a pályázat keretében olyan ajánlások is megfogalmazhatók, amelyek arra vonatkoznak, hogy a továbbiakban a piaci hatalom létezése milyen termékek esetében, milyen módszerrel vizsgálható meg.

E kutatás elsősorban a GVH későbbi versenyfelügyeleti, versenypártolási munkájának előkészítését szolgálja, azonban a hivatal emellett is biztosítani kívánja az eredmények nyilvánosságát.

Pályázati feltételek:

A nyertes ajánlattevő feladata lesz a GVH-val konzultálva a kutatás lebonyolítása, valamint az annak eredményeként megszerzett adatok rendszerezése, összegzése, az adatok táblázatos formában történő átadása, ezek alapján egy Word formátumú elemző tanulmány összeállítása és ismertetése, szóbeli prezentálása.

Mind a piackutatás lehetséges irányait, a kutatásban feltárandó kérdések körét a pályázónak kell ajánlatában definiálnia, a kutatás módszertanához hasonlóan, arra vonatkozóan a GVH konkrét iránymutatást nem kíván adni, de a benyújtott ajánlatok alapján konzultációt kezdeményezhet a pályázókkal. A pályázónak ajánlatában a vizsgálat részletes módszertanát (mekkora mintát érdemes vizsgálni, milyen formában, ahol indokolt egyéni módszertani megoldások részletes kidolgozásával) olyan módon kell kidolgoznia, hogy a vizsgálatot a lehető leghatékonyabban, legrövidebb idő alatt lehessen lefolytatni.

Az ajánlatnak emellett tartalmaznia kell a piackutatás ütemezését, elkészültének vállalt határidejét, árát, a témában releváns referenciák feltüntetését is.

A pályázattal kapcsolatos **további felvilágosítást** a GVH-tól a 472-8959 telefonszámon Kováts Surdtól lehet kérni.

A pályázatot **postai úton** kell benyújtani, a Gazdasági Versenyhivatal címére (1245 Budapest 5., Pf. 1036.). A borítékon fel kell tüntetni a pályázat címét („A banki tranzakciós díjak vizsgálatával kapcsolatos kutatás”).

A pályázat **beadásának határideje** 2007. március 1. (postai bélyegző szerint).

A pályázatok **elbírálását** a GVH munkatársai végzik, akik szükség esetén szóbeli konzultáció keretében tisztázzák a pályázókkal a felmerülő kérdéseket. A pályázatok elbírálására 2007. március 19-ig kerül sor. A pályázat eredményéről a GVH írásban értesíti a pályázót.

C./ A banki nyereségességi modell felállítása

Komoly hátráltatója a pénzügyi szolgáltatások vizsgálatának, hogy a magyar bankszektorban (és általában a pénzügyi szektorban) nem készült átfogó nyereségességi modell, azaz nem történt kísérlet arra, hogy a bankszektor kiemelkedő nyereségességét megalapozó faktorok azonosításra, illetve számszerűsítésre kerüljenek.

Megalapozott szabályozói, illetve ezen belül versenypolitikai stratégia kialakításában jelentős segítséget nyújtana egy olyan modell kialakítása, amely megkísérli azonosítani azokat a tényezőket, amelyek meghatározóak a magyarországi bankszektor nyereségessége szempontjából, illetve kísérletet tesz ezen tényezők hatásainak leírására, illetve – ahol lehetséges – számszerűsítésére.

Tekintettel arra, hogy egy ilyen átfogó modell kialakítása nem feltétlenül valósítható meg egyetlen projekt keretében, a pályázati kiírás keretében támogatásra kerülhetnek olyan modellek is, amelyek egy átfogó profitabilitási modell részterületének alapos vizsgálatát végzik el, illetve a bankok teljesítményét meghatározott, de nem teljes körű szempontok alapján végzik.

A projekt kialakítása során célszerű különös figyelmet fordítani azokra a tényezőkre, amelyek piaci hatalom forrásai lehetnek mind a bankrendszer, mind az egyes bankok esetében, illetve arra, hogyan jelentkeznek a bankok tényleges teljesítményében, illetve piaci magatartásában ezek a tényezők.

3. A pályázók köre

A GVH / VKK a lehetséges pályázók körét illetően megkötést nem támaszt.

4. Egyéb

A GVH / VKK a kutatási eredményekkel kapcsolatban a vállalkozási szerződésben ki kívánja kötni korlátlan rendelkezés (felhasználás, nyilvánosságra hozatal) jogát azzal, hogy a kutatás eredményeként keletkező tanulmány nyilvánosságra hozatalára, harmadik személyek részére történő hozzáférhetővé tételére a vállalkozó is jogosult marad (annak feltüntetése mellett, hogy a kutatás a GVH / VKK megrendelésére készült).

Budapest, 2007. február 8.